

Montserrat. Tradicions i llegendes

JOAN AMADES

Barcelona: Edicions Morera, 2025

Coincidint amb la celebració del mil·lenari del monestir de Montserrat (1025-2025), ha sigut reeditat en reproducció facsímil el llibre del folklorista Joan Amades *Montserrat. Llegendes i tradicions*, que inclou més de seixanta relats de diferents dimensions acompanyats dels preciosos gravats acolorits del prestigiós il·lustrador Enric Cristòfol Ricart.

Tal com explica a l'aclaridora introducció del volum Antoni Serés, conservador del Fons Amades de la Generalitat de Catalunya, l'autor del *Costumari català* va fer veure que el seu estudi havia sigut publicat el 1935, en plena Segona República Espanyola, quan en realitat no va aparèixer fins al 1947, en un moment que el règim franquista encara impedia l'edició d'aquesta mena de treballs.

Les llegendes, les tradicions, les rondalles i els refranys sobre Montserrat que transcriu Amades tenen un més que evident rerefons religiós vinculat a la Mare de Déu i altres membres del santoral, però més enllà del seu caràcter devocional cap a la Moreneta posseeixen un immens valor històric i cultural, ja que fan palesa la importància d'un tipus de literatura, molt sovint transmesa oralment, que durant segles va imposar una moral reaccionària que s'alimentava de la fantasia i els miracles per a instruir una societat majoritàriament analfabeta.

Ara, però, cal mirar amb altres ulls les històries que ens expliquen la troballa de la Verge, l'origen de l'abadia i les aventures de fra Garí i de tants altres personatges que, segons es diu, van estar vinculats a Montserrat, com el moro Musa, sant Francesc, Cristòfol Colom, sant Ignasi de Loiola, el rei de França o el famós timbaler del Bruc. Al mateix temps, l'estudi d'Amades és tot un complement —no del tot científic, cal dir-ho, però sí força amè i instructiu— per a tot aquell que vulgui conèixer la geografia de la muntanya sagrada, gràcies a les descripcions de les seves roques, coves, fonts, avencs, ermites i altres indrets singulars.

FERRAN RIERA